

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog

Introduksjon til lovverket og rammene

1. Tingfarebolken

Om rettssystemet og norsk lovstruktur.

2. Kristendomsbolken

Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.

3. Landevernsbolken

Krigstid og forsvar i middelalderen.

4. Mannhelgbolken

Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.

5. Arvebolken

Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.

6. Odelsbolken

Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.

7. Landeleiebolken

Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.

8. Kjøpebolken

Om avtaler, kjøp og salg

9. Tyveribolken

Om behandling og straff av tyver.

Retterbøter/ Epilog

Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

1. Tingfarebolken

... ingen må bryte lagmannens lovutsagn med mindre kongen ser at lovboka sier noe annet, eller kongen med kloke menns samtykke mener at noe annet er riktigere.

Tingfarebolken, kap. 10

Oppgaver:

Tingfarebolken 1.

Navn på gruppe:

1. Dette er en primstav (evighetskalender), hva skiller denne fra vår kalender og måte å tenke tid på?

2. Hva er en lagmann, og hvilken rolle hadde han? Hva var kriteriene for å bli valgt? Reflekter rundt forskjellene på hvordan lovene ble til i vikingtiden, etter Landsloven og i vår tid.

3. Var Landsloven et demokratisk prosjekt?

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

2. Kristendomsbolken

Etter vår konges frafall er det den første arv at den skal være konge over Norges konges velde som er Norges konges ektefødte sønn, den eldste aleine.

Kristendomsbolken kap. 4

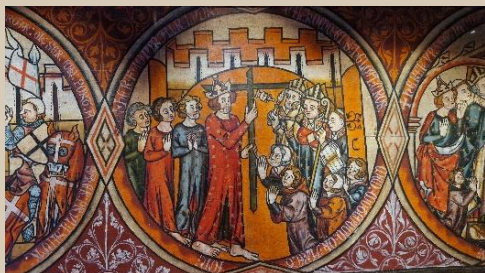
Oppgaver:

Kristendomsbolken 2.

Navn på gruppe:

1. Reflekter rundt de to statsmaktene; kongen og kirken, hvorfor ble makten delt på denne måten?

2. Hvorfor tror vi at denne altertavlen er laget i Norge? Hvor omfattende var utbredelsen av skrift i middelalderen?

3. Hva tror dere arvekongedømmet betydde for samfunnet med tanke på stabilitet (krig og uro)? Hva tenker dere om monarkiets rolle i dag?

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

3. Landevernsbolken

Nå skal alle betale leidangen sin etter forholdsmessig utjevning.

Landevernsbolken, kap. 6

Oppgaver:

Landevernensbolken 3.

Navn på gruppe:

1. Reflekter rundt forskjellen mellom bondesoldater og elitesoldater.

2. Denne runepinnen forteller om Kong Håkon Håkonssons leidang. Hvordan skilte forsvarsordningen i Norge seg fra landene som hadde et føydalt system (og hva er et føydalt system)?

3. I krigstid måtte folket ruste ut mannskap og skip, nytt under Landsloven var at halvparten av denne kostnaden ble betalt inn som skatt i fredstid. Dette var den første statsskatten, hva brukes skattepengene våre til i dag?

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

4. Mannhelgebolken

Det er ubotamål å drepe noen inne i bolighus eller ute på tunet eller innenfor gjerdet som går rundt åker eller eng på hans eget hjemsted, med mindre det blir gjort i selvforsvar.

Mannhelgebolken, kap. 3

Oppgaver:

Mannhelgebolken 3.

Navn på gruppe:

1. Se på knivene i montre. Hvilke av disse knivene fikk man ikke lov å gå med på seg i følge loven? Diskuter knivproblematikk i middelalderen og nå. Likheter og forskjeller?

2. De gamle lovene før Landsloven var bygget på det vi kaller mosaisk rett, hva legger vi i disse begrepene? Med Landsloven fikk kongemakten «voldsmonopol», hvilken betydning fikk dette?

3. Denne delen av loven markerer et prinsipielt farvel til ættesamfunnet, og Landsloven forbyr venner og slektninger å hevne en forbrytelse. Hvordan kan hevn true en rettstat?

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

5. Arvebolken

En kvinne skal ikke gis med mer hjemmefra i klær enn en tredjedel av medgiften. Det giftingsmannen gir mer med hjemmefra, skal være i slike ting som er til inntekt og avkastning for den som får kvinnen.

Arvetallet, kap. 1

Oppgaver:

Arvebolken 5.

Navn på gruppe:

1. Hva symboliserer denne forlovelsesringen? Hva er forskjell på arrangert ekteskap og tvangsekteskap?

2. Hvilken rolle spilte arv og medgift for familier som ble knyttet sammen ved ekteskap?

3. Magnus Lagabøtes landslov gir kvinner en ny rettighet, hva er dette? I Norge i dag er det like rettigheter for menn og kvinner når det kommer til arv, tror dere det er slik i alle land i dag?

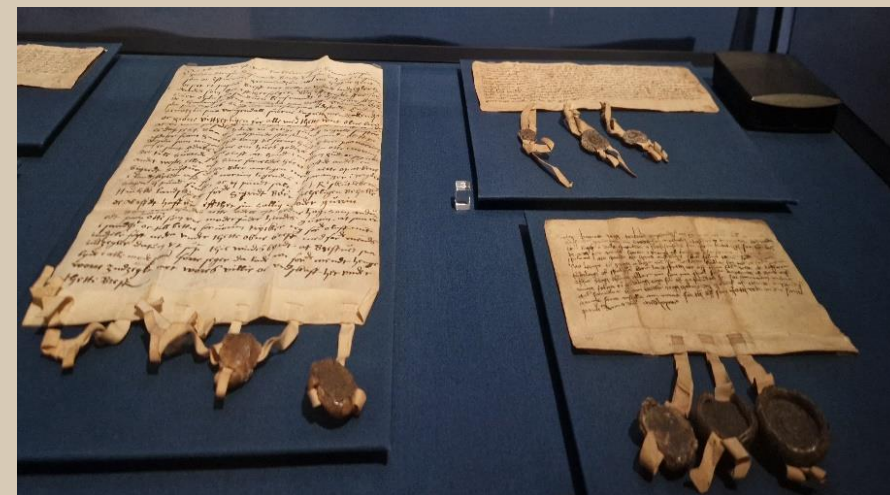
LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

6. Odelsbolken

...hvis en jordeiendom ligger til samme slekts gren i 60 år eller mer, blir den odelsjord for dem som eier den...

Landeiebolken, kap.

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

7. Landsleiebolken

Nå skal alle betale leidangen sin etter forholdsmessig utjevning.

Landevernsbolken, kap. 6

Oppgaver:

Landsleiebolken 7.

Navn på gruppe:

1. Hvordan skiller systemet med leilendingsordningen seg fra når man hadde trelles (slaver) i Norge?

2. Hvilke konsekvenser tror dere Svartedauden fikk når det gjaldt leilendingenes rolle?

3. Var det vanligst å eie eller leie jord og hvor ofte betalte man leie for jorden/gården? Hvilke rettigheter og plikter hadde leilendinger? Diskuter forskjellen på å eie og leie, før og nå.

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

8. Kjøpebolken

Fordi det nå er vedtatt i hele landet at samme Pund, vetter, lodd, målekar og stikker skal gjelde over hele landet, slik at fåkunnige folk kan narres mye mindre, hvor de enn kan være i landet.

Kjøpebolken, kap. 29

Oppgaver:

Kjøpebolken 8.

Navn på gruppe:

1. Hva ble denne lille hestefiguren brukt til?

2. Hvorfor er det viktig med standardisering av mål og vekt?

3. Landsloven regulerte i stor grad innenlandsk kjøp og salg. Når var det behov for skriftlige avtaler og når holdt det med vitner? Reflekter rundt hvorfor det er behov for skriftlige avtaler.

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyng av loven, og bruk gjennom historien.

9. Tjuvebolken

Og hvis han ikke kjøper seg fri fra pisking, skal han piskes, og brennemerkes med en nøkkel på kinnet.

Tjuvebolken, kap. 1

Oppgaver:

Tjuvebolken 9.

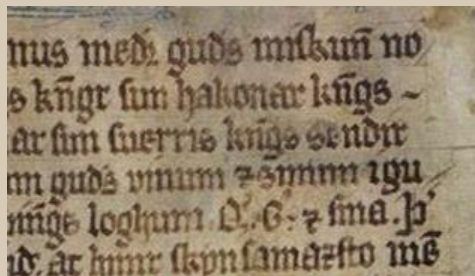
Navn på gruppe:

1. Hvorfor/hvordan er nøkler knyttet til straff av tyver?

2. Hva var vanlig straff for en tyv? Det fantes formildende omstendigheter som kunne føre til at tyveri ikke ble straffet, hva var disse?

3. Reflekter rundt bøter versus **fysisk** avstraffelse, hvorfor var bøter i følge loven den viktigste straffen? Tror dere det var slik i realiteten?

LANDSLOV JUBILEET

1274 2024

Kong Magnus prolog	Introduksjon til lovverket og rammene
1. Tingfarebolken	Om rettssystemet og norsk lovstruktur.
2. Kristendomsbolken	Kirkelig og kongelig makt. Kongelig arverekkefølge.
3. Landevernsbolken	Krigstid og forsvar i middelalderen.
4. Mannhelgbolken	Vern av liv og eiendom og opprettholdelse av fred.
5. Arvebolken	Om ekteskap og arv. Samfunnet, familie og individet.
6. Odelsbolken	Om odelsjord, rettsforhold til jordeiendom.
7. Landeleiebolken	Om leieforhold, plikter og rettigheter i jordbruket.
8. Kjøpebolken	Om avtaler, kjøp og salg
9. Tyveribolken	Om behandling og straff av tyver.
Retterbøter/ Epilog	Fornyning av loven, og bruk gjennom historien.

Rettebøter

..lovboka som den vørdelege herre kong Magnus, far vår, fekk i stand, nokre stader ikkje synest å gje så klar orskurd som folk treng, og dessutan finst det fleire omstende i sakene enn ein kan vente at ei så lita bok kan avgjere.

Renerbot fra Eirik Magnusson 2. juli 1280

Oppgaver:
Retterbøter.

Navn på gruppe:

1. Er det lett å se forskjell på håndskrevne og trykte bøker?

2. Loven ble ikke gitt en gang for alle. De første endringene kom under Magnus selv. Hva er fordelene med et system der loven ikke er ment å være uforanderlig?

3. Hva er fordelene med trykte bøker i forhold til håndskrift? I dag er det mange som nesten bare leser ting digitalt, tror dere vi har bøker på papir i fremtiden?